

Papežova katecheze o neřestech a ctnostech: Moudrost

Papež pokračoval v promluvách o ctnostech, které začal minulý týden, a zaměřil se na rysy, jež definují rozvážného člověka.

20.03.2024

Dobrý den, drazí bratři a sestry!

Dnešní katechezi věnujeme ctnosti zvané moudrost. Společně se spravedlností, statečností a mírností tvoří takzvané základní ctnosti, které nejsou výlučnou výsadou křesťanů,

ale náleží k dědictví starobylé moudrosti, předávané zejména řeckými filosofy. Jedním z nejzajímavějších témat při styku a prolínání různých kultur proto byla právě inkulturace ctností.

Ve středověkých spisech nejsou ctnosti popisovány jako pouhý výčet kladných duševních vlastností. Tehdejší teologové ve světle křesťanského zjevení čerpali z klasických autorů a představovali si sedmici ctností – tři božské a čtyři základní – jako jakýsi druh žijícího organismu, v němž má každá ctnost obsadit vyvážené místo. Existují ctnosti podstatné a ctnosti přidružené, zobrazované jako pilíře, sloupy a sloupky. Možná není lepšího příměru než architektura středověké katedrály, abychom vystihli myšlenku souznění ctností v člověku a jeho ustavičného směřování k dobru.

Začněme tedy od moudrosti, která není ctností bázlivého člověka, váhajícího o každém jeho skutku. Nikoli, to je chybný výklad. Není to ani pouhá obezřetnost. Přisoudit moudrosti prvenství znamená, že konání člověka spočívá v ruce jeho inteligence a svobody. Moudrý člověk je tvořivý – rozumově uvažuje, hodnotí, snaží se pochopit složitost reality a nedává se strhnout emocemi, leností, tlakem iluzí.

Ve světě, který ovládá vnější zdání, povrchní myšlenky a kde se banalizuje dobro i zlo, bude záslužné, když se navrátíme k dávné lekci o moudrosti. Svatý Tomáš ji v Aristotelových stopách nazývá „recta ratio agibilium“, „správné pravidlo jednání“. Je to schopnost řídit činy a směřovat je k dobru – z toho důvodu se také moudrost nazývá „vozatajem ctností“.

Moudrý muž či žena má schopnost volby – dokud se život odehrává v knihách, je snadný, avšak vprostřed větrů a vln každodennosti je to něco zcela jiného. Často znejistíme a nevíme, kudy se vydat. Rozvážný člověk se nerozhoduje náhodně: nejprve ví, co chce, pak zvažuje situaci, nechá si poradit a s širokým rozhledem a vnitřní svobodou se rozhodne, kterou cestou se vydá. To neznamena, že by nemohl udělat chybu, neboť jsme stále lidé, ale alespoň se vyhne velkým nežádoucím sklouznutím. Bohužel se v každém prostředí najdou tací, kteří mají tendenci odmítat problémy povrchními vtípkami nebo neustále vyvolávat kontroverze. Moudrost je naproti tomu vlastností těch, kdo jsou povoláni vládnout: vědí, že spravovat je obtížné, že existuje mnoho názorů a je třeba se je snažit sladit, že je třeba konat dobro pro všechny, nikoli jen pro někoho.

Moudrost také učí, že, jak se říká, „dokonalost je nepřítelem dobrého“. Přílišná horlivost totiž může v některých situacích způsobit katastrofu: může zničit vybudování něčeho, co by vyžadovalo postupné utváření; může vyvolat konflikty a nedorozumění; může dokonce vyvolat násilí.

Moudrý člověk si umí vážit paměti na věci minulé, nikoli proto, že by se bál budoucnosti, ale protože ví, že tradice je dědictvím moudrosti. Život se skládá z neustálého překrývání starého a nového a vždy není dobré si myslet, že svět začal od nás, že musíme řešit problémy od nuly. Moudrý člověk je také prozíravý. Jakmile se rozhodneme pro cíl, o který budeme usilovat, musíme si opatřit všechny prostředky k jeho dosažení.

K výchově k moudrosti nám pomáhá řada úryvků z evangelia. Například:

Rozvážný je ten, kdo staví svůj dům na skále, a nerozvážný, kdo ho staví na písku (srov. Mt 7,24-27). Moudré jsou družičky, které s sebou nesou olej do svých lamp, a pošetilé ty, které ho nepřinesly (srov. Mt 25,1-13). V křesťanském životě se snoubí prostota a prozíravost. Když Ježíš připravuje své učedníky na misi, doporučuje: „Hle, posílám vás jako ovce mezi vlky; buďte tedy opatrní jako hadi a bezelstní jako holubice“ (Mt 10,16). Jako by tím chtěl říci, že Bůh si nás nepřeje pouze svaté, ale žádá inteligentní svatost, protože postrádáme-li moudrost, stačí mžik a sejdem z cesty!

RadioVaticana.cz / Rome
Reports

Libreria Editrice Vaticana /
Rome Reports

pdf | dokument generován automaticky
z [https://opusdei.org/cs-cz/article/
papezova-katecheze-o-nerestech-a-
ctnostech-moudrost/](https://opusdei.org/cs-cz/article/papezova-katecheze-o-nerestech-a-ctnostech-moudrost/) (09.04.2026)